

UDK 347.9

ISSN 1450-9490

Spoljnotrgovinska arbitraža
Pri Privrednoj komori Srbije

ARBITRAŽA

2003
BEOGRAD

inv. 4489

Duška Palačković
vanredni profesor
Pravnog fakulteta u Kragujevcu

MNOŽINA PROCESNOPRAVNIH ODNOSA U ARBITRAŽNOM POSTUPKU

1. Množina procesnopравnih odnosa u jednom postupku zaštite uslovljava i množinu stranaka, s obzirom na shvatanje parnice kao tipičnog dvostranačkog postupka. Ovakve parnice u praksi nisu retke, pa i kada je arbitražni postupak u pitanju. Tada ih uslovljavaju složeni međunarodni trgovinski ili komercijalni pravni poslovi koji su najčešće i multilateralni i sadrže arbitražnu kaluzulu. Objektiva kumulacija ili spajanje tužbenih zahteva, subjektivna kumulacija koja je uz nju najčešće neraskidivo povezana, odnosno suparničarstvo, kao i spajanje više parnica, bilo da teku pred istim sudom ili je za njih nadležna ista arbitraža vode ovakvoj množini. U svojstvu stranke ili umešača može se, međutim, pojaviti i "treće lice". Pravna terminologija poznaje danas tzv. Multi-Party arbitražu, odnosno onu u kojoj je na jednoj ili obe strane više od jednog učesnika sa svojstvom stranke. Ovakva arbitraža stvara niz složenih problema, od kojih je jedan i mogućnost tzv. suparničarske parnice pred arbitražom. Pažnju zaslužuje i prenos arbitražnog sporazuma i moguće implikacije učesća trećih lica, odnosno i nastanak arbitraže sa više stranaka spajanjem arbitražnih postupaka. Uslovi mogu zavisi od arbitražnog sporazuma, izabranih procesnih pravila, ali i merodavnog materijalnog prava s obzirom na to da je suparničarstvo najčešće proisteklo iz takvih propisa i niza drugih relevantnih izvora kakvi su pravilnici stalnih arbitraža. Tako, za postupak pred STA, instituti parnične procedure, s obzirom na pravilo čl. 44. PSTA, relevantni su u kontekstu nadležnosti arbitraže i načela arbitražnog postupka, odnosno nema automatizma u primeni. prirode arbitraže i načina njenog zasnivanja.

2. Suparničarstvo (litis consortium) ili subjektivna kumulacija, u teoriji parničnog postupka određuje se kao slučaj kada se u istoj stranačkoj ulozi u parnici pojavljuje više procesnih subjekata. Termin "subjekti" otvara odmah i problem da li svako

